

retskræftig Kjendelse, forestiller de Paagjældende, der have lyst til at reise Strid, hvad det er, hvorom Sagen dreier sig, samt at det maa ansees for at være i Alles velforstaaede Interesse, at disse Forder blive bevarede som Communeieendom, men at de Vedkommende i Tilfælde af, at Forderne ikke blive dette, ikke kunne faae dem for sig selv alene, hvorimod navnlig Gaardmændene maae være belavede paa at dele med de Øvrige, paa en forstandig Maade forstaaer at gjøre dette indlysende for de Paagjældende, nærer jeg ikke nogen Tvivl om, at det i de fleste Tilfælde vil lykkes den at faae Sagen jævnet i Mindelighed, og jeg troer, det fra alle Sider maa erkjendes for det Dnsfeligste, at den Foranstaltning, der saaledes tilsigtes gennemført for Bornholms Vedkommende, kan møde almindelig Anklag og Beivillie, ikke blot hos Størstedelen, men saa at sige hos alle Indvaanere der, saaledes, at der ikke bagester, ved en af Lovgivningsmagten fremtvungen Afgjørelse af Forholdet, skal reises Strid, Anker, Misnøje og Behreidelser fra, om det saa kun var nogle enkelte Beboere. Hvis en saadan mindelig Overenskomst ikke opnaaes — og Muligheden derfor er alidt tilstede —, skal Commissionen paakjende Sagen, og jeg for mit Vedkommende har ikke taget i Betænkning at foreslaae, at Afgjørelsen fra Commissionens Side da skulde være endelig, saaledes at Sagen ikke skulde kunne udstrækkes videre igjennem Appel. Nogen absolut Sikkerhed for at faae et rigtigt Resultat bragt tilveie kan man efter de menneskelige Forhold overhovedet ikke vente, og der er i og for sig ingen større Garanti for at faae et saadant, fordi man aabner Udgang til Appel, end ved at blive staaende ved den første Afgjørelse af Commissionen, naar man kun søger at sammensætte denne saa heldigt som muligt, og med saameget Hensyn til de forskjellige Forhold, der skulle tages i Betragtning, som det overhovedet vil være gjørligt. Jeg nærer ikke nogen Tvivl om, at Regjeringen vel vil vide at finde de meest passende og bedste Kræfter til en saadan Commission, og det være langt fra mig i saa Henseende at give nogen Anthynding om, hvorledes jeg har tænkt mig den bedst sammensat, men jeg vil kun bemærke, at det dog maa skee,

paa Grund af den Forbindelse, hvori en eventuel Commissionensafgjørelse vil komme til at staae til den i denne Sag tidligere affagte Højesteretsdom og med specielt Hensyn til, at Commissionens Kjendelse ikke skulde være appellabel, hvorved den altsaa forsaavidt bliver en Højesteret, vilde være ret passende, om man til Formand i denne eventuelle Commission satte et Medlem af Højesteret, eller i alt Fald et ældre anseet Medlem af en Overret. — Den høitærede Minister har begjært en deelt Afstemning over Forslaget, og jeg vil tillade mig heri at see et Bidnesbyrd om, at han overhovedet ikke er uvillig findet mod Forslaget, men at han tænker sig at kunne bruge Lovudkastet, i alt Fald med en Deel deraf. Jeg kan tænke mig, at Grunden til, at han ønsker de to af ham opgivne Steder i Forslaget udeladte, er den, at den Instrux for Commissionen, om jeg saa maa kalde det, som omhandles paa disse to Steder, vel maa ansees for at være unødvendig. Hvis denne min Formodning om, hvad der har bevæget den høitærede Minister til at begjære en deelt Afstemning, maatte være rigtig, skal jeg ikke stærkt udtale mig mod en saadan Opfattelse; thi jeg maa erkjende, at der kan være noget Begrundet deri. Jeg vil kun ophse, hvorfor jeg har troet, at det i alt Fald vilde være ret hensigtsmæssigt i Forslaget at indsætte disse to Instructioner for Commissionen, om man vil kalde dem saaledes. Det er ikke saameget for at holde fast, hvad der overhovedet maa siges at ligge indenfor den eventuelle Commissionens Omraade, nemlig det, at den paa ingen Maade maa troe sig berettiget til at gaae udenfor, hvad der maa ansees for at være slaaet fast ved Højesteretsdommen; thi jeg vil gjerne indrømme, at jeg nærer det Haab, at den Commission, der bliver udnævnt af Regjeringen, ikke noget Dieblil vil være i Tvivl om, at den naturligviis ikke vil kunne fravige denne, forsaavidt Noget virkeligt maa siges at være afgjort derved, men jeg har væsentlig tænkt, at det maa skee kunde være gavnligt og hensigtsmæssigt for de Folk paa Bornholm, for hvem Loven nærmest faaer Anvendelse, at det i selve Loven var udtalt, hvad de overhovedet kunne vente at opnaae ved at bringe Sagen ind for Commission-